

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
 Egyes számok kaphatók: a Dobánytörszékben.

Katholikus lyceumi előadások.*)

Margalits Ede dr. egyetemi tanár, az Országos Pázmány Egyesület elnöke dicséretreméltó buzgósággal lankadást nem ismerő munkássággal igyekszik megkedveltetni a katolikus lyceumi előadásokat. Dolgozik, buzdít, tanácsokat ad, a munkában mindig elől jár. Az utóbbi időben megmozdult hazánkban a katolicizmus, amely nálunk bizony-bizony sokig szunnyadt. Ne keressük most már eme hosszas szunynyadás okait, hanem inkább örüljünk a felébredésnek; örülünk, hogy a katolicizmus már kezd számottevő tényező lenni hazánkban, de különösen örülünk azon, hogy a felébredés és a felébredés eme nagy s hatásaihoz még most is alig mérlegethető munkájában oly férfiak viszik elől a zászlót, kiknek jellemzőségeik, buzgóságuk, rátermettségük, önzetlenségük, képzettségük valóban elismerésre méltó s lehetetlen hálát nem adnunk a Mindenhatónak, hogy a magyar katoli-

kus soraiban is oly sok jeles férfit támasztott.

A napokban lefolyt III. katolikus nagygyűlés fényes bizonyítéka volt ennek. Örülünk, hogy az ez alkalommal porondra lépők mindnyájan a mieink, akikkel eldicsőkedhetünk az egész művelt világ előtt.

Elismerik ezt elleneink is, mert a tények kényszerítő hatalma ellen ugyanis hiába volna minden küzdelem, mert ez legfeljebb csak szánalmat kelthetne irányunkban.

Lüktet már az élet a magyar katolikusokban is. S ez a lüktető élet már oly szép gyümölcsöket termett néhány év alatt is hogy erre még a legmerészebb képzelettel bírók sem mértek gondolni, lévén nálunk a katolikusok élete észre nem vehető, lévén — mint igen helyesen jegyezte meg ifj Zichy János gróf — chaotikus semmisségben.

Nincs a társadalomnak az a mozzanata, amely elkerülné a katolikus mozgalmak figyelmét.

Szeget-szegelet! Ezt a nagyon is igaz mondatot, illetőleg az ezt kifejező eljárás módját a katolikus törekvések zászlóvivői mindig szem előtt tartják, mert a mai modern világban csakis így remélhető győzelem.

A szabaddkőmíves irányzat különösen az utóbbi időben nagyfokú tevékenységet fejt ki. Nemcsak azért, hogy magára

öltve s ország-világgá kürtölvé a jótékonyság álarcát, kenyeret és „Podmanický-tejjet“ osztogat a szegényeknek, hanem azért, hogy különféle előadásokat és felolvasásokat rendeztet, amelyek szórja maszlagos, keresztényellenes tanait.

Különösen e tekintet a behálózza már a kisebb vidéki városokat is.

Margalits Ede mindent kifürkésző szemé csakhamar észrevette ezt, s nemcsak figyelmeztetett erre, hanem miudjárt használta is az ellenszert. Kezébe vette a katolikus lyceumi előadások ügyét.

Jól tette, helyesen tette! Kövessük őt.

Azonban ne elégedjünk meg azzal, hogy egy-két helyen tartassanak ilyen előadások Margalits rendezett Nagyváradon oly előadást, melyet mintául vehetünk. Vegyük is és pedig minél gyorsabban s minél több helyen.

Most jön a téli időszak, mely a felolvasásoknak és ilyenmű előadásoknak kedvez. Ne várjuk mindenüvé Margalitsot, az igaz, hogy ő mindenüvé elmegy a hová csak teheti, de utóvégre mégis csak egy ember, szét nem szaggatható. Megadta ő az utmutatást, megadta a példát.

Kisebb városaink kulturális tekintetben az utóbbi időben nagy lendülettel haladtak előre s e tekintetben majd mindegyik egy kis gécpont. Ezekben a gécpontokban kell meghonosítani a katolikus lyceumi előadásokat. Hozzáértő férfiu ta-

*) Felkérésre közöljük a cikket, melynek egyébiránt minden sorával egyetértünk. Igenis, meg kell mozgatni az örök minden vonalon. Ne legyünk mi pigra massa, tehetetlen tömeg, a melynek a hátán mindenki a maga kedve szerint dobol. Bántani nem akarunk senkit, nem kívánjuk vissza sem a középkori s nem tagadjuk meg a haladó világ vívmányait, csak azt akarjuk, hogy ha száz és ezerféle vélemény érvényesülhet a világon, miért ne érvényesülhetne a kereszténység eszméje? A fölvetett eszmét minálunk a kath. körök kivitálják, de természetesen még sok kell a kiváncsiak beteljesítésére úgy a felolvasások számát, valamint azoknak anyagát tekintve. Tehát látnk is ránk fér egy kis figyelmeztetés.
 Szerk.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Vallásosság és hazafiság.*)

Méltóságos Püspök Úr!

Főtisz. Igazgató Úr és Tanári Kar!

Ifju Barátaim! és

Mélyen tisztelt Vendégkoszoru!

A jámbor anya gyermekének először legnagyobb jötevőjéről, a jó Istenről beszél; s e szavak a gyermek kicsiny szívében mélyen bevesődnek. Sokan láttunk már imádkozó kis gyermeket, a mint bizalmasan beszél az édes Jézuskához, az édes Szűz Máriához s meg kell vallanunk, hogy e kép, ez imádság a jámborságnak a gyermek szívéből kihajtott ágacska oly meghatározó oly megkapó, a melyt keveset találunk többé az élet zürzavarában. S a gyermek nő; bővebben megismeri vallása tanait, igaz voltukat belátja; de már nem lelkesedik rájotok, szívét nem tölti be már az igazi jámbor vallásosság, kiszorí-

totta onnan a haza képe: csak ezért tud lelkesedni, ennek szeretete egészen elborítja lelkét. S a hazaszeretnek még ezen alakjától sem tagadhatjuk meg azt, hogy valóban felemelő, a lelket fenköltté teszi.

Ime e két eszmének, a vallásosnak s a hazafiúnak legmélyeségebb, legtüzesebb megvalósulása. Ha e gyermek, ha ez ifjú képt szemleljük, mindkettőt csábitónak találjuk, megakadunk, melyeknek példáját kövessük, melyik eszmét karoljuk fel nagyobb lelkesedéssel, melyiket érezzük jobban. Egyiktől sem tagadhatjuk meg a nemességet: a vallásos érzelmek Istenhez hoznak közelebb, az egész emberiség tagjává tesznek; az ember azonban nem lehet az egész emberiségnek ama létjogukért küzdő egyes népfajok összegének hű fia: a hazafiú érzelmek az emberiség egy kisebb részének egy fájának tesznek tagjává, melyhez nagy, szent hagyományok ép oly szorosan fűznek, mint az embert szervezete a földi légkörhöz. Mindkét eszme nemesít, mindkettő munkára, küzdelemre, áldozatra, tehát a legnemesebb emberi hivatásra készít. Mindkét eszme egyképp nemes tehát s egyképp fontos; mindkettőnek ott kell honolnia tehát a szívből, mindkettőnek tüzelnie, lelkesítenie kell tette; elvetni, mellőzni a szívből egyiket sem lehet. De vajjon hogyan legyen meg egy emberi szívből két eszme iránt ily magasfokú, tette készítő lelkesedés? Nem mondhatom: ma a szentek fia leszek, holnap majd a hazámat szeretem, mert ha az em-

ber külseje lehet is hazug, a szív sohasem kétszínű. A vallásosságunk és hazafiságunk tehát egyszerre kell jelenlenniük a szívből; s ez csak úgy történhetik meg, ha egymásban, azaz egymást áthatva jelennek meg. Két nemes eszme, két nemes érzelm egyesülésben csak még nemesebb lehet; így, midőn a vallásosságunk egybe kell olvadnia a hazafisággal, ez összeolvadásban a hazafiú érzelmeknek kell a vallásosát szépiíteni s vallásosaknak a hazafiút felcsemetelni, így mindkettő jobban telmek magasztosítja a lelket.

S hogy ez csakugyan így helyes, bizonyítja az idők sok tapasztalatban csálhatatlanná vált tanuja, a történelem. Meg találjuk benne feljegyezve, hogy István, a nagy magyar állam-szervező honat a Boldogságos Szűznek ajánlotta fel; mi más ez, mint a hazafiú eszmének a vallásossal való összekapcsolása? S szt. István után a magyar mindig így cselekedett: harcaiban, melyeket magyar lételeért vív, a vallásos eszme, Mária tisztelete lelkesíti. Szt. László a Jegyzőt künökat magyar földre telepíti s egyuttal Krisztus szőlejébe ülteti; Hunyadi a hon ellenét, a törököt azzal a kardjával veri, melynek markolatára a rózsafüzér fonódik. S hogy ők helyesen tettek, bizonyosságot tesz róla a két illetékes forum, az egyház és a nemzet is, melynek ők egyképp hősei, de bizonyítja főképp és nyilvánvalóan az a védelem, melyben a Boldogságos Szűz a neki felajánlott és hozzá hű nemzetét részeltette, mely védelemben annyi baj, annyi

lálkozik mindentütt, ki megteheti a kezdeményező lépést, s ha a rátermettség párosul a buzgóssággal: a siker nem maradhat el.

Ezek a felolvasások, előadások az intelligencia körében közkeveltségnek örvendnek, miért is nem szabad azokat elhanyagolnunk.

A jó orvos is ugyanazon orvosságot abban az izben és formában adja be a betegnek, amelytől nem irtózik, hanem a melyet kedvel.

Ha látjuk azt, hogy a katolikus köztevékenység mily eredményeket tud felmutatni a különféle egyesületekben, körökben, szövetkezetekben: nem szabad elhanyagolnunk a katolikus lyceumi előadásokat sem.

Bárcsak ezt is előbb kezdtük volna! De jobb később mint soha!

Kövessük tehát a katolikus köztevékenység terén Margalits Edét. Nagyon jól ismeri ő a mai viszonyokat s azokra tudja a megfelelő orvosságot!

Emberekben, erőiben nincs hiány. Csak egy kis jóakarát, buzgósság kell! Reméljük, hogy ez sem fog hiányozni akkor, midőn az egész vonalon folyik erősen és eredménynyel a munka.

Kozma Károly dr.

A főgimnázium ünnepe.

A ki az ifjuságról fáradozik, az a haza gondját veszi magára; a ki ideákat teremt az ifjuság szívébe, az a hazának emel oltárt. Ki lelkesedik ideálokért, ha hazánk jövőjének, reményeinek, az ifjuságnak szíve sem tud érettük hevülni? Remélhetünk-e gyümölcsöt a fától, a melynek virágja nem született?

Ezért itasult meg a lelkünk a gyönyörtől, midőn a főgimnázium ifjuságát tegnap a legszebb ideál, a lelki tisztaság oltára körül összegyűlve láttuk, mikor első izben nyilvános ünnepélyen is vallomást tettek arról, a mi a szívekben régóta élt. A magyar ifjuság védőszentjének, Szent Imre hercegnek ünnepére gyűltek össze, a kit ugyanis mint katolikusok, úgyis mint magyarok méltán

veszély között ezredik évéig elvezérelte, a melylyel őv bennünket most is s őv, ha hívek leszünk hozzá, más évezredéig. Ime: a vallásosság és hazafiság frigyelűsége maga a Boldogság Szűz, a bölcsesség széke szentesíti!

Ezek után annak az ifjúnak, kinek érzelmei, lelkesedése csak hazája mellett szólnak s ha mi vagyunk, magunknak is csak azt ajánljuk, hogy igenis lángoljon szívében a hazaszeretet szent érzelme, de lelkesedése gyujtsa fel valóságos meggyőződését is. Hogy tekintsen fel ősei nagy példájára, a hazában lássa a Regnum Marianumot, a Szűzanyában Nagyasszonyát. S tekintettel a régielnek jámbor, a mai kornak a vallásosság nélkül ingatag hazafiságára is, ezt kívánják neki s magunknak az egyház jámbor költőitől való szavaiban: „Térjenek vissza a régi jó idők; változzék meg egész lényünk s vele a kor szelleme; változzék meg eszmekörében és felfogásában, szavaiban, tetteiben!

Önképzőkörünk mai diszgyűlése legyen már ennek a lélek mélyén összeforrott vallásosságnak és hazafiságnak ünnepe. Ne csak vallásos érzelmeink nyilatkozzanak ma, lelkesedésünk szóljon a magyar szent Imrénél is; hódoljon ma lelkünk lelkes szavában szent Imre előtt, a magyar haza s a magyar ifjuság mennyei patronusa előtt!

Ilyi Székli Ignác.

választhatnak az erény példaképeit, hogy követségére buzduljanak.

A ki ott volt azon az ünnepélyen, nem hagyta el az igazi, őszinte megelégedés kifejezése nélkül. Akár az előadásokat vagy felolvasást, akár a szavakat vagy énekeket vesszük figyelembe csak lelki gyönyörűséggel beszélhetünk. Ha valamit sajnálunk, csak az lehet, hogy nagyobb számú közönség nem örvendett az ifjuság örömeivel és nem buzdult lelkesedésén. De ott volt a lelkek főpásztorja, a megyés püspök, ki itt is kimutatta, hogy mennyire szereti az ifjuságot és mily nagy súlyt fektet arra, hogy egyházmegyéjének ifjusága hazájához és hitéhez méltó nevelésben részesüljön.

Az előadások elseje ifj. Székli Ignác, az önképzőkör elnöke volt, telve szebbnél-szebb eszmékkel, melyek szép, gördülékeny stylusban írva igazán élvezetet szereztek, érdemes rá, hogy mások is tudomásul vegyék arról a fenkolt gondolkodásról, mely a helyesen nevelt ifjuság lelkét eltölti. A előadás, mint a nem gyakorlott szónokoké szokott lenni, nélkülözötte a nagyobb lendületet, de a tiszta, értelmes hangsúlyozás, kielégített. Utána Görög Zoltán VIII. o. t. olvasott fel egy igazán szépen sikerült dolgozatot Szent Imréről, mint a magyar ifjuság védőszentjéről és példányképerül. Nem az előadás külső szépsége, hanem az eszmék súlya kötötte le a hallgató közönséget. Azok az ifjak, a kik így tudnak érezni, gondolkozni s így szépen tudják kifejezni azt, a mi lelküket eltölti, azok a legszebb reménnyel indulhatnak ki a jövőre nagy munkájára, a hol Istennek és a hazának szolgálni fognak. — Az utolsó buzdító beszédet Keller Gyula VII. o. t. mondotta, lelkesen és szépen buzdítva társait a legszebb erénynek, a lélek tisztaságának művelésére.

A szavatok meglepően szépek voltak. Nem tudtuk mit csodáljunk inkább a pompásan választott tárgyakat, vagy a kifogástalan előadást, melylyel mindanyian dicsekedhettek.

A szellemek versenye című, Szent Imre ünnepére írt színműi jelenet egyike a legérdekesebb ilyenemű daraboknak. Telve szebbnél-szebb eszmékkel, pompás költői nyelvezettel. A főszereplő Lullor Ferenc VIII. o. tanulóknak jutott, a ki erőteljes hangjával és ügyes előadásával első pillanatra megnyerte a hallgatóság tetszését. Használó sikerrel működtek Sándi János VII. o. t. (Bünbárat), Komendovits Gyula VI. o. t. (Órangyal), Mórocz István VI. o. t. (Szeretet), Trenkó J. V. o. t. (erények) Marschall S. V. o. t. (Alázatosság), Say J. V. o. t. (Szűzesség). Az előadás szabályossága, a jó hanghordozás, a taglejtések alkalmazása, mind arra vallanak, hogy a vezetőség elismerésre méltó gonddal fáradozik a betanításon. — Vastagh Ferenc VIII. o. t. Rostly Kálmán „Szent Imre csókja című vig monológját” adta elő kellő ügyességgel, Mindszenty Gedeon „Magyarország Védasszonya című gyönyörű költeményének” elszavalásával pedig Arany Imre e. m. növ. pap VIII. o. t. remekelt, könyveket csalva a hallgatók szemébe.

Az énekekről első sorban kellett volna szólnunk s különösen Mayer Károly apátkanonok kedves, művészi munkájáról, melylyel Rostly Kálmán „Szent Imre dal”-át zenésítette meg. E szép dalon kívül még két darabot énekelt az ifjusági énekkar, megnyitól az „Égből eredt virág” s befejezőül a „Boldogasszony Anyánk” című édes bús magyar egyházi éneket.

Az ünnepély befejeztekor dr. Városvy Gyula megyés püspök intézett beszédet az ifjusághoz. Örömmel jött el — ugymond — a szép ünnepélyre, melyen honfiai és főpásztori szíve annyira

örömben részesült. Oly ünnepély volt ez, a mely a megszómorodott szívből is megelégedés és lelkesedés érzelmeit ébresztje fel. A szónokok és előadók beszédeinek egyes részleteire reflektálva dicsérté azt a szép felbuzdulást, a mely az ifjuság szívében szent Imre lelke tisztaságának tisztelésében megnyilvánult. S különösen méltó ránk nézve, hogy a mi kedves magyar szentünk tiszteletét ápoljuk szíveinkben, mert ha az olaszok büszkéek az ő szent Alajosukra, a lengyelek az ő szent Szaniszlójukra, a belgák az ő szent Berchmanns Jánosukra, a mi tiszteletünk sem irányul kisebb erényre, midőn a koronás magyar királynak mennyben díszeskedő líliomát, szent Imre herceget emeljük példányképerül. Hazánkkal együtt hitünket tanuljuk meg ezáltal igazán szeretni. Hallottam — ugymond a püspök — hogy egy nagyszerű intézmény a Mária-kongregáció intézménye is othont talált az ifjuság körében. Végtelen öröm tölti el szívét a kedves hír hallatára, hiszen a Mária-kongregációban oly sok szépet fog az ifjuság elsajátítani, a mi egész életének drága kincsét fogja képezni. Azután újra örömet fejezve ki, hogy az ifjuság évről-évre ismétlődő ünnepélyvel fogja ünnepelni a magyar ifjuság nagy szentjét s buzdítván őket az ünnepélyen hallottak követésére, az ifjuság lelkes eljénzésétől kisérve hagyta el körüket.

UJDONSÁGOK.

— **Kormányválság.** Olyan könnyen, mint az ujságírók, senki fia nem buktat ministert. Még maga Ő Felsege sem. Nem tetszik a fizimiskája, nem beszél a szájuk ize szerint, vagy valami kővér kacsa szálldogál a víz felett, vagy rossz híreket pletykáz valaki s ők rögtön készek felrústókolni a kellemetlen urat.

A *Független Magyarország* című ujság kimondotta a szentenciát, hogy Széll Kálmán megbukott, vagy legalább is hamarosan megbukik. És aztán miért? Először is azért, mert a szabad-elmű párt vacsorázott és pedig tüntetőleg vacsorázott. Ezelőtt nem vacsorázott tüntetőleg, mert Széll Kálmán nem engedte meg, de most tüntetőleg laknak jól, ép úgy, mint mikor Bánffy Dezső megbukott. Másodsor: Széll Kálmán megbukik azért, mert napok óta itt van Bécsből egy előkelő katonai személyiség, a ki a Felseget informálja, azelőtt pedig nem volt itt. És végül mert az ujságírók úgy értesülnek. A bucsúztató pedig így szól:

Consummatum est. Széll Kálmán ma már bukott ember. Meddig lesz még miniszterelnök? Nem tudni, de legfeljebb addig, míg az ujonnan benyújtandó katonai javaslat sorsa eldől. Annak az ódiunát még az ő nyakába csavarják.

Ilyeténképen kedveskedik a jó ujság Széll Kálmánnak. No! el lehet képzelni, hogy Széll Kálmán mily keservesen eszi ma az ebédjét, mily nehezen emésztí meg ma a kávéját, mikor a F. M. leszentenciázta. Mert hát nem jó a falra festeni az ördögöt. Még eddig a legöregebb emberek se láttak olyan magyar minisztert, a ki örökké uralkodott s valamikor meg ne bukkott volna. Széll Kálmán is odajut egyszer, a hová Tisza is, Bánffy is jutottak, ő is elszelet majd a piros bársonyszékéből. Hogy azonban mikor, azt Ő Felsege bizonyára nem az ujságíróknak fogja megsugni először. Az meg aztán egészen természetes, hogy a nevezett ujság azt is tudja, hogy Széll Kálmán Andrassy Gyula grófot fogja útdíjjal ajánlani. Fejérváry Géza báró azonban Lukács Lászlót szorítja, a F. M. azonban megsugja

hogy miután Fejérváryt roppantult szeretik Bécsben, tehát föltétlenül ő lesz a miniszterelnök.

Azt hisszük nem is kell hozzá Széll, egy kis szellő is elég, hogy ezeket a híreket elfújja.

— **Uj jogtudorok.** Gébert József ügyvédjelöltet és Békés Gyula törvényszéki joggyakornokot a múlt héten avatták a budapesti tud. egyetemen a jogi tudományok tudorává.

— **Ülések a vármegyénél.** Fejérvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 17-én d. e. 11 órakor a vármegyeház I. emeleti dísztermében rendkívüli közgyűlést fog tartani. A közgyűlés tárgysorozata, mely 77 tárgyat ölel fel, a következő fontosabb tárgyakat foglalja magában: A közigazgatási bizottságból az év végével kilépő 5 tag helyének választás utján leendő betöltése. — Az igazolási választmánynak 1903. évre leendő megválasztása. — A vármegyei alkalmazottak lakbérletmények rendezését tárgyaló memoranduma. A belügyminister leirata a pénztár és a volt telekkönyvi helyiségek egy részének ideiglenesen az egyesített pénztár és számvévségek részére leendő bérbeadása iránt. A közigazgatási bizottság folyó hó 11-én d. e. 10 órakor, a vármegyei mezőgazdasági bizottság ugyanazon d. u. 3 órakor fog ülést tartani. 12-én d. e. 10 órakor a tisztii nyugdíjválasztmány 11 órakor pedig a jegyzői nyugdíjválasztmány tárgya ülését a vármegyeház második emeleti kistermében.

— **Eszküdtzéki tárgyalás.** A keddi esküdtzéki tárgyalás komikusnak tetsző eredménnyel végződött. Ifj. Pressburger György szándékos emberöléssel volt vádolóva s a vége az lett, hogy közszend elleni kihágásért kapott I havi fogházat.

Tegnap Bence István váali lakos ült a vádlottak padján. Együtt italozott március 22-én Nagy Pál Józseffel s a mikor a késő esti órákban hazafelé ballagtak, az uton összevesztettek s a vita hevében Bence kivette Nagy kezéből a fokost s néhányszor úgy megütötte, hogy harmadnap behalt. Szándékos emberölés miatt emelt vádat az ügyészség s a tegnap lefolyt tárgyaláson Nagy Ignác ügyvéd nagyhatású védőbeszéde után az esküdtek az önvédelmet fenforogni látták s a vádlottat fel is mentették.

A mai tárgyalás anyaga rávall a mi romlott korunkra. Ifj. Németh István 1901. december 29-én négyyszer rálőtt a saját édesapjára, id. Németh István mányi lakosra. A felbujtó a saját édesanyja volt. Némethet már egy alkalommal elítélte az esküdtbíróóság, a tábla azonban megsemmisítette az eljárást. Ítéletre csak a késő esti órákban kerül sor.

— **A községi adók reformja.** Lukács László pénzügyminiszter közelebb törvényjavaslatot terjeszt a képviselőház elé a községi adók rég sürgetett reformja tárgyában, melynek főbb intézkedései a következőkben vannak csoportosítva: A községek jogosítva vannak kiadásai és szükségletei fedezésére, a törvény határozatai szerint illetékeket, járulékokat, közvetlen és közvetett adókat kivetni és természetbeni szolgáltatásokat követelni. Egyenes adó által csak az a szükséglet fedezhető, mely az összes többi bevételek levonása után még mint költségvetési hiány mutatkozik. A községek az ingatlanokra az utcaszabályozás által értékükben emelkedő ingatlanokra magasabb adót vehetnek ki. A községek jogosítva vannak közérdekből létesített intézmények használatáért különös megtérítéseket követelni. Olyan intézményekre, melyek különösen a vagyontalan néposztály szükségleteit szolgálják, járulékok ki nem vehetők. Husra, terményekre, lisztre, bármilyen tüzelőanyagra ezentul új fogyasztási adó ki nem vehető. Vadra és szárnyasra azonban minden község vehet ki fogyasztási adót. Luxus-állatok azonban megadóztatathatók. Szól aztán a tervezet, hogy kik a községi adózók, majd a jövedelmi adót ekként osztályozza: 1.) 420 koronáig az adótétel után 100 után két ötöd százalék, a legmagasabb adótétel 120 korona. 2.) 420—660 koronáig egységes adótétel 240 kor. 3.) 660—900 koronáig 4 korona. Egy régen öhajtott törvényreform előtt állunk, a mely hivatva lesz a községek vagyonsodását előmozdítani, azzal, hogy ezek bevételüket a saját községi gázdálkodásukba fektethetik be és a községekben módjuk lesz szolgálni, holott ma a községi adókból tartanak főnt oly intézményeket is, melyek tisztán állami funkciókat végeznek.

— **Anyakönyvi kinevezések.** A belügyminister a ráckeresztúri anyakönyvi kerületbe Szabó József segédjegyzőt, a sárkeresztúri anyakönyvi kerületbe Hannos Agoston segédjegyzőt, a baltai anyakönyvi kerületbe Trischler József jegédjegyzőt s végül a dobozi anyakönyvi kerületbe Jézerniczky Elemér tanított anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki s ez utóbbi kivételével őket a házasság kötése eszközésével is megbizta.

— **Fejérmegye kórházi választmánya** a kórház tüzelőanyag szükségletének beszerzésére hirdetett pályázat eredménye feletti határozathozattal végett folyó hó 10-én déli 12 órakor az alispán hivatalos helyiségében ülést fog tartani.

— **Rákóczi-ereklje kiállítás.** Nap-nap után nagyobb és nagyobb hullámokat ver az a mozgalom, mely Kassán a jövő évben a Rákóczi-erekljékből kiállítást akar rendezni. Nincs nap, hogy egy vagy más irányból nem érkezzenek a kiállítás rendező-bizottságához valamelyes levelek, amelyekben a kiállítás céljaira Rákóczi korabeli tárgyakat ajánlanak fel. Így ujabban Forgách István gróf felajánlotta a birtokában levő II. Rákóczi Ferenc kardját, özvegy báró Radvánszky Jánosné II. Rákóczi Ferenc nejének és két fiának arcképét; Lehöcky Tivadar Rákóczi 1702-beli és Bercsényi Miklós 1710-beli arcképét, Luby Károly 1705-beli Körnöcbányan vert arany és ezüstpénzeket s több Rákóczi korabeli fontos okmányt. Mondok Zsiga I. Rákóczi Ferenc 1677-diki arcképét, Györök Leo Tivadar II. Rákóczi Ferenc pecsétjét ajánlotta fel. A Rákóczi-erekljékiállítás-sal kapcsolatban nagy ünnepeket rendeznek Kassán. Mint hírlík, lesz nagy Rákóczi korabeli felvonulás is, melynek a rendezést Zichy Jenő gróf vállalta magára. E tárgyban s az összes ünnepek megbeszélése végett e napokban értekezlet lesz Budapesten, melyet Zichy Jenő gróf hívott össze.

— **Céllövészet éles töltennyel.** A 69. gyalogezred helyben állomásozó pötcspatái f. hó 22-én, a székesfehérvári 17. honvéd-gyalogezred pedig f. hó 27 és 28-án Zámoly község határában éles töltennyel harcszerű lögyakorlatot tart. A közigazgatási hatóság a személybiztonság, illetve testi épség érdekében a szükséges óvintézkedéseket megtette.

— **Zsebtolvajlás.** Bernát József Budai-u. 108. sz. a. hentes az éjjel vég órákat töltött, a minek az lett a vége, hogy elnyomta az ital, reggel 4 órakor az ósz-utcai Reinitz-kávéházban elaludt. A mig ő az asztalra dülve legszebb álmait élvezte, Bendig János ritkán dolgozó kőművös, az éjjeli mulatóhelyek állandó alakja kivette a zsebből 18 kor készpénzt. Hogy tényleg Bendig emelte el a pénzt, a kávéházi pénztárosnő és egy pincér igazolja.

— **A vincellérek sztrájkja.** Ma már a sztrájk divatos betegség. Nem is ember, a ki sztrájkra nem adja a fejét, mert hát e nélkül már nem is élet az élet. Mint halljuk, most a vincellérek kötötték fel a kolompot s olyanformán gondolkoznak, hogy jövőre már urisembernek a szöllejt nem művelik. De ha mégis művelik, akkor megfizetik a munkájukat. Kérnek minden oktál szőlő műveléséért 24 koronát meg egy fél-akó bort. A követelés az eddigihez képest egy kissé sok s áll hisszük, hogy lesz eredménye s ha lesz, bizonyára nem annyira felszörfölt igények mellett.

— **A méhek tolvaja.** Kutassy Endre kápolnásnyéki jegyzőnek és Sebők Miklós ugyanottani lakosnak a méheit megirigyelték. A napokban mindketten arra ébredtek, hogy a szorgalmas állatok eltűntek a zárt helyiségből s mind-egyik nem is akadtak az új tulajdonos nyomára. Összesen 10 kas méh került jogtalanul idegen kézre mintegy 100 korona értékben.

— **A korcsma hőnei.** Lovasberényből írják lapunknak, hogy f. hó 3-án Czagler Ödön ottani vendéglős istállója véres csatának volt a színtere. Homoki Sándor várpalotai gyűmölcsárús és Czauner János mohai kocsis voltak a harcias ellenfelek. Egy közös istállóba kötötték be a lovaikat s ezen jöttek össze alaposan. A vita folyamán Czauner János felkapott egy kantárt s a benne levő zablával háromszor fejbevágta Homokit úgy, hogy elöntötte a vér. Homokit még aznap dr. Grünfeld vette gyógykezelés alá, a ki az orvosi látleteben 14 nap alatt reméli a seb gyógyulását.

— **Névváltoztatás.** Kóhn Mór duna-adoronyi lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel Kovács-ra változtatta.

— **A hivatás magánlata.** Vaschali Imrénének az volt a kötelessége, hogy a száj- és körömfájás tartama alatt a hasított körmű állatok és takarmány szállítását meggátolja, illetve ellenőrizze a Budai-úti sorompon kívül. Tegnap Simon és Kuti kapitányok együtt mentek kocsin kifelé s legnagyobb meglepetésükre egy karszalagos embert találtak a kocsiuton végignyujtóva. Erdek-lődnek az atyafi után s örömmel konstatalhat-ták, a murci erejét, mert Vasait teljesen a föld-höz vágta. Nem tetszett a karszalagos atyafinak a kapitányok kellemetlenkedése s össze is szidta őket a maga módja szerint. Négy napi elzárás volt a multság vége s most gondolkodhatik köny-nyelmű tette felett. Egy revolvert is tartogatott magánál a rend igeigelenes őre s nem lehetetlen, hogy egyéb bűn is terhelje a lelkét.

Dr. Holly Géza ügyvédi irodáját a Me-gyeház-térről Távirda-utcai lakására (saját ház) a Tüzelő lakत्या mellett helyezte át.

Piaci árak:

1902. évi november hó 5 én.

Buza	14.10—14.40.
Rozs	11.80—12.40.
Arpa	10.80—11.20.
Zab	11.60—12.—.
Uj tengeri	11.— új.

A forgalom élénk.

HOGYAN CSINÁL REKLÁMOT A „MAGYAR SZÓ“ A KATHOLIKUS KÖNYVJEGYZÉKNEK?

A katolikus körök orsz. szövetségének irodalmi osztálya egy régóta sulyosan érzett hiányon segített a minap. Kiadott egy könyvjegyzéket, a melyben bennfoglalattik minden olyan egyesület, hírlap, folyóirat és könyv, a mely az utóbbi időben megjelent és kapható. Bizony nagy szolgálatot tett vele a „Magyar Szó“, a mely a magyar protestánsok lapjának hirdeti magát, tényleg azonban néhány karikálábu napkeleti Khónfitársunk kenyérkereseti forrását képezi, midőn cikket ír erről a könyvjegyzékről és ekelen dülbe gurult miatta. Már hogyan lehet a katolikusoknak könyvjegyzékük? S ha van, akkor abban semmi esetre nincs más, mint örökösök a protestánsok gyalázása, piszkolása. Olvasóink jól ismerik lapunkat, valamint annak szellemét is, tudják jól, hogy imitt-amott erősebben penetjük is az igazság hurjait, de senkit vallása miatt, vallási meggyőződésében sérteni nem szokott. Olvassák el a következő támadást és ítéljék meg, hogy van-e joga és oka bárkinek ily ucsmány hangon beszélni, mint a M. Sz. beszél s lehet-e a keresztény gondolkodásnak csak egy szikrája is abban, a ki az ilyen szellemi vadsértéseket papírra képes vetni?

A katolikus hírlapirodalom.

Jól szervezett hadjárat folyik a szemek láttára. A klerikálisoknak, a pápizmus katonáinak a harca a szabadelvűség, a protestantizmus ellen. A pápai zászló alatt szünet nélkül szaporodik a fekete hadsereg mely diadalmasan nyomul előre. Akadály, amelyen keresztül kelljen törnie, kevés, mondhatnók, alig valami. A protestantizmus és a szabadkőművesség volnának hivatva arra, hogy szilárd sziklaként meredve, megtörjék a reakció árjának elvezudulását. De a protestánsok és a szabadkőművesek, ahelyett, hogy természetes ellenségük megtörésére szövetkeznek, vagy nem ismerik föl a fenyegető veszedelmet, vagy közönséges egykedvűséggel, erélyt vesztetten hagyják, hogy magával sodorja őket az áradat.

A pápai zászló alatt küzdő hadsereg pedig nő és gyarapszik. Alatta tömörül lassanként az egész katolikus társadalom. Verbunkosokul sze-gődik hozzá a katolikus előkelőség: a papság

és arisztokrácia. A verbunkos-nóta, amit fujnak, szépen hangzik, sok lelket nyerne meg ilyenképen. A verbuválásnál szokások: sarkantyupengést pedig előnyösen pótolja a bőven ömlő pénz csengése. Ennek hangja csábítóbb még a legszébb rábeszélő szónál is.

Föl tudják ezt azok az urak fogni, a kik vezetői odaát a fekete seregeknek. Nem is fukarkodnak tehát. ahol a „szent ügy“ céljai forognak szóban. Az igaz, hogy pénzük van nekik bőven. (Bár volna! Szerk.)

Az arisztokraták az őseiktől örökölt birtokait jövedelméből áldoznak. A ősök honmentő hőstettekért nyerték a nemzettől jutalomképpen ezeket a dominiumokat. Az utódok pedig bölcsen belátván, hogy a mai forrongó demokráciavilágban egyedül a papi csuha (huh! de szörnyű! Sz.) az ő természetes szövetségeseik, az őseiktől rájuk maradt hatalommal a haza helyett áldozatra készen — Rómát szolgálják, (vagyis hazáruólk! Sz.)

Es a főpapok sem szűkölködnek anyagi javak bősége nélkül. A hatalmas papi birtokok jövedelme nem csökkent, bár jó idő óta függeszkedik felette vésszel fenyegető sötét felhőképén a szekularizáció réme. (Biztosíthatjuk, hogy ha elveszik a papi vagyont, még több bajuk lesz a hecckápiákkal, mert akkor nem lesz többé a mi egyeseket hallgatásra, téltenségre vagy kertelesre készítené. Sz.) Ezeket a birtokokat bandériumok gyűjtésére, seregek kiállítására kapták valamikor a főpapok. Es azok a püspökök, prépostok és kanonokok, a kik kapták, ezeknek közvetlen utódjaik a birtokok jövedelméből fűszerelt hadaik élén, ott is küzdöttek mindenütt, a hól a haza ellenségei ellen az ország vezérei csatába vitték az ország hadseregét. Az utódok, a mai püspökök, prépostok és kanonokok elődeik példájára, szintén hadsereg szervezésére használják föl busás jövedelmüket. De ez a hadsereg nem a haza, nem az ország szolgálatában áll, hanem a pápai zászló diadaláért küzd akkor is, a midőn — legtöbbször így történik — a zászló szembe kerül a haza, a nemzet érdekeivel.

Ebben a modern hadjárásban az egyesületek, társulatok. titkos és nyílt szervezetben tömörülő szervezete mellett nagy szerepe jut az ólombetűk apró hadseregének. Az ólombetűk készsége engedelmessékednek minden vezényszónak. Sorba szólítja őket a szabadelvűség, a haladás szelleme. Sorakoznak az ölköklő ágyúk, hadseregek, papi inkvizíciók, (az igaz, hogy még most is vigan folyik a keréketörés, Pály urat, a M. Sz. szerkesztőjét a minap ugyanis hasbalütöte Köpösdy. Talán az sajoj olyan keservesen. Sz.) ellenére kivívják a diadalt. A maradás, a visszafeljődés szelleme (szóval a legsötétebb középkor Sz.) azon veszi észre, hogy a fúrge, ördögös ólombetűk ellen nem használ fegyver, máglya, papi rémuralom. (Szörnyűség!) Ő is az ólombetű-sereghez folyamodik tehát. Vezényszavára neki is glédába állanak az apró, szürke katonák. Es megindul a harc: betű betű ellen. A betű ellen, a mely meg-elevenit, (a M. Sz. elevenit. Sz.) a betű, amelyik öl. (Mi meg gyökölünk. Sz.)

A megelvenítő betű hatalma, a felvilágosodás, a haladás világmegváltó creje legyőzhetlen. A végső diadal csak ez lehet. A megölő betű azonban ügyes szervezett vonalban állít ki a harczlérre. S a helyzet mai képe nem valami vigasztaló.

A katolikus egyesületek országos szövetségének könyvjegyzéke igen érdekes képet ad a reaktió szolgálatába szegődött sajtó mai állapotáról.

Az anyagiak bősége mellett is bámulatos az a körültekintő szervezkedés, mely nem hagyolja el a sajtó működésének egyetlen ágát sem, hanem saját céljai szolgálatába hajtja valamennyit.

Nagy súlyt helyeznek az időszaki sajtóra, az eszmék terjesztésének eme legmozgékonyabb, leghatásosabb módjára.

Van hetvenöt darab rendszeren megjelenő lapjuk.

Leírja, hogy ájtatossági könyvekből 121 darab, ifjusági iratokból 83, népies olvasmányokból 261, vegyes tárgyú művekből 526 jelent meg kiadásunkban. Ezek a számok csak a művek számát jelentik. Közülük egyesek 5—6 és még több kötetből állanak. Ezek a művek a társada-

lom minden rétegehez szólanak, minden kérdésre kiterjednek.

Mi ugyis akartunk kötelezőszerűleg írni e könyvjegyzékről s azt hisszük, hogy kelkesebb ajánló sorokat mi sem irhattunk volna hozzájuk. Köszönjük ezt a „Magyar Szó“-nak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

P. F. V. M. csongrád-csanyi plebános. Üdv. V. M. Rába-Kövesd. Azt hisszük, hogy most már rendben van teljesen. A hibát egyébiránt készséggel toljuk akárkire, mint hogy rajtunk felejtütek.

Mészáros Miklós

a magyar kir. szabad. osztálysorsjegyek főelárusítója

Budapest, VIII., József-körút 22—24,

ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjegyek főarudájából való közvetlen beszerzését eredeti árakban:

1/8 1/4 1/2 1/1
1.50 3.— 6.— 12.— korona.

Megrendeléseket célszerűségről postautalványon kérem

— Kuzás már november hó 20 és 21-én. —

Lapunk kiadóhivatala utján megrendelhető csekély havi részletfizetés mellett.

Franklin-Társulat kiadása

MAGYAR REMEKIRÓK

A magyar irodalom főbb művei.

Csak a Franklin-féle **MAGYAR REMEKIRÓK** gyűjteményben található a magyar klasszikusok összességét, mivel **Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vörösmarty Mihály, Vajda János** műveinek kiadási joga a Franklin-Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomathatja.

Minden Remekirő munkáit egy kiváló magyar író látja el bevezető méltatással és életrajzzal.

Ezeken kívül benn lesznek a **MAGYAR REMEKIRÓK** könyvtárában: *Balassa Bálint, Berzsenyi Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferenc, Eötvös József br., Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gradányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kolcsy Ferenc, Kossuth Lajos, Madách Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchenyi István gr., Telcky László gr., Zrínyi Miklós, Népies Lyra, Népballadák, Kurucköltészet.*

RENDELŐ-LAP.

A Fejérmegyei Napló kiadóhivatala utján ezennel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvétárs. tól Budapest, VIII., Üllői-ut 18.

a) A „Magyar Remekirókat“ 55 kötetben 220 kor.-ért, fizetendő sorozatunként 0 k. utánvéttel.

b) A „Magyar Remekirókat“ és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő sorozatunként 20 kor. utánvéttel.

c) A „Magyar Remekirókat“ és Shakspeare műveit 40 koronáért, fizetendő 4 koronás havi részletekben.

d) A „Magyar Remekirókat“ Shakspeare nélkül 220 kor.-ért, fizetendő 3 kor.-ás havi részletekben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félénként jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat. A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvétársaság pénztáránál Budapesten fizetendők mindaddig, míg a mű teljes v' telára kiegyenlítés nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatolagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt s le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll, a portóköltség hozzászámítása mellett, postai megbízással beszedni. A részletek elmulasztása esetében a részvételési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékesse válik.

A vételár első részlete: az első szállításkor utánvéttel.

Lakhely és kelet:

Név- és állás:

Olvasható aláírást kérek.

KEDVEZMÉNY

A MAGYAR REMEKIRÓK MEGRENDELŐINEK.

Shakspeare összes színműveinek új 6 kötetes kiadását, melynek bolti ára, a Magyar Remekirók-éval azonos díszes kötésben, 30 korona, a Magyar Remekirók megrendelői 20 koronáért kapják. Ez az egyedüli teljes magyar Shakspeare, Petőfi, Arany, Vörösmarty stb. fordításában s mint ilyen, méltó kiegészítője a Magyar Remekirók-nak.

A Magyar Remekirók első 5 kötet (I. sor.) már megjelent; félénként jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat.

A Magyar Remekirók 3 koronás (Shakspeare színműveivel együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhelők meg e Rendelőlap utján, mely kivágandó és megfelelően kitöltve beküldendő a „Fejérmegyei Napló“ kiadóhivatalához.

Nyomatott Számmer Kálmánál, Székesfejérvárott.